

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

«Τιμή σ'εκείνους όπου στη ζωή τους όρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες...» Μια απόπειρα διδακτικής προσέγγισης του ιστορικού γεγονότος της μάχης των Θερμοπυλών με τη χρήση πολυμέσων

Χρυσάνθη Παλάζη, Αλέξανδρος Κλέτσας

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παλάζη Χ., & Κλέτσας Α. (2024). «Τιμή σ'εκείνους όπου στη ζωή τους όρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες...» Μια απόπειρα διδακτικής προσέγγισης του ιστορικού γεγονότος της μάχης των Θερμοπυλών με τη χρήση πολυμέσων. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 063–070. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6155>

« ΤΙΜΗ Σ' ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΟΠΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ ΟΡΙΣΑΝ ΝΑ ΦΥΛΑΓΟΥΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ...»

*Μια απόπειρα διδακτικής προσέγγισης του ιστορικού γεγονότος της μάχης των
Θερμοπυλών με τη χρήση πολυμέσων*

Παλάζη Χρυσάνθη
Φιλολόγος
E-mail: palazi@sch.gr

Κλέτσας Αλέξανδρος
Καθηγητής Πληροφορικής
E-mail: kletsas@sch.gr

ΣΥΝΟΨΗ

Στην εισήγηση που ακολουθεί παρουσιάζουμε μια διδακτική πρόταση με χρήση πολυμέσων στην οποία επιδιώκεται οι μαθητές να κατανοήσουν το ιστορικό γεγονός της μάχης των Θερμοπυλών (480 πΧ), να εντυπώσουν στις ιστορικές πηγές που το καταγράφουν και να το εντάξουν σε μια αλληλουχία ιστορικών γεγονότων. Με τη βοήθεια βίντεο, χαρτών, εκθεμάτων από διάφορα μουσεία και φωτογραφιών αποκτούν γνώσεις για τον τόπο και τον τρόπο διεξαγωγής της μάχης. Τέλος επιδιώκεται να κατανοήσουν τη συμβολική σημασία της μάχης και την επίδραση της στην τέχνη με τη διαθεματική μελέτη ποιημάτων (Καβάφης, «Θερμοπύλες» αλλά και άλλα) και έντεχνης μουσικής. Επισημαίνεται ακόμη και η σημερινή μεταφορική σημασία της φράσης « Τιμή σ' εκείνους όπου στη ζωή τους όρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες...» που αποτέλεσε και τον τίτλο της εισήγησης, για να ορίσει το μεγαλείο όσων υπερασπίζονται ιδανικά ακόμη και αν γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι είναι άνισος ο αγώνας.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: Θερμοπύλες, Σπαρτιάτες, Καβάφης, μηδικοί πόλεμοι

Μάθημα:

*Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση,
Ηροδότου Ιστορίες, Β' Γυμνασίου*

Ενότητα:

Ενότητα 8, Η μάχη των Θερμοπυλών

Προβλεπόμενος χρόνος:

2 διδακτικές ώρες

Διαθεματική αξιοποίηση:

*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Γυμνασίου-
Λυκείου: παράλληλη διδασκαλία με καβαφικά
ποιήματα)*

Απαιτούμενο λογισμικό:

*Word, Internet Explorer, MS PowerPoint,
Windows media player*

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών κειμένων δεν είναι πάντοτε για τους σημερινούς εφήβους το μάθημα με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Αληθινή λοιπόν πρόκληση στάθηκε για μας, η απόπειρα να δοκιμάσουμε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών μας, επιχειρώντας να διδάξουμε ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός με τεράστια απήχηση στο αρχαίο κόσμο αλλά και με αντίκτυπο στην τέχνη της σύγχρονης εποχής, τη μάχη των Θερμοπυλών με τη χρήση του διαδικτύου και των πολυμέσων. Σκοπός μας δεν είναι να υποβαθμίσουμε το αρχαίο ελληνικό κείμενο αλλά να κάνουμε πράξη τα όσα παροτρύνει να εφαρμόσουμε το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Γυμνασίου στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας από Μετάφραση. Να επιδιώξουμε δηλαδή οι μαθητές μας να βιώσουν τα συγκλονιστικά γεγονότα των Ελληνοπερσικών πολέμων και να συνειδητοποιήσουν τη μεγάλη σημασία της μάχης για την ελληνική ιστορία.

Επιχειρήσαμε να κινητοποιήσουμε όλες τις αισθήσεις των μαθητών και προσπαθήσαμε, αντλώντας υλικό από το διαδίκτυο αλλά και με χρήση εικόνας και ήχου, να καλύψουμε όλες τις πλευρές του θέματος με τη βεβαιότητα ότι η παρουσίαση αυτή θα είναι διδακτικά και παιδαγωγικά ωφελιμότερη από την απλή ανάγνωση του σχολικού εγχειριδίου και την παραδοσιακή μετωπική διδασκαλία.

Οι ίδιοι οι μαθητές, στην αξιολόγηση του μαθήματος μέσω ερωτηματολογίου, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%, συμφωνούν ότι:

- αυτός ο τρόπος μαθήματος είναι πιο ενδιαφέρον, πιο σφαιρικός αλλά και πιο εύκολος,
- προάγεται η συνεργασία και η αυτενέργεια των μαθητών,
- η συζήτηση των συμπερασμάτων είναι πιο ολοκληρωμένη και πιο ικανοποιητική,

ακόμη

- βρίσκουν ενδιαφέρον στη χρήση μηχανών αναζήτησης και στη διερεύνηση θεμάτων μέσω δικτυακών ιστοσελίδων,
- δεν αντιμετώπισαν καθόλου προβλήματα συνεργασίας με την ομάδα και επιθυμούν την εφαρμογή παρόμοιων διδακτικών προτάσεων για τη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων.

Προκειμένου ωστόσο να καταφέρουμε την ολοκλήρωση της παρουσίασης και της συζήτησης για το θέμα αλλά και την αποφυγή τεχνικών δυσκολιών π.χ. νεκροί σύνδεσμοι ή τυπογραφικά λάθη στην πληκτρολόγηση των διευθύνσεων καταφύγαμε στην κατασκευή μιας πολυμεσικής εκπαιδευτικής εφαρμογής (Cd Rom) που περιλαμβάνει κείμενα από ιστοσελίδες στο διαδίκτυο μαζί με τις παραπομπές τους καθώς και αρχεία εικόνας,, ήχου και βίντεο.

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. ΓΕΝΙΚΟΙ

- Πρόκληση του ενδιαφέροντός τους για την απόκτηση ιστορικής γνώσης όχι μόνο από τα ιστορικά κείμενα αλλά και μέσα από άλλες πηγές όπως μνημεία, εκθέματα μουσείων, πληροφοριακό υλικό από εκπαιδευτικά βίντεο με συνδυασμό εικόνας και ήχου.
- Διαθεματική αξιοποίηση ενός ιστορικού θέματος με παράλληλες αναφορές σε λογοτεχνικά κείμενα και έντεχνη μουσική.
- Εξοικείωση των μαθητών στην αναζήτηση της πληροφορίας μέσω του διαδικτύου.
- Εξοικείωση των μαθητών στην ομαδική εργασία και στην εξαγωγή συμπερασμάτων μέσα από συζήτηση.
- Απόκτηση συνθετική ικανότητας για την παραγωγή γραπτού λόγου.

2. ΕΙΔΙΚΟΙ

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να κατανοήσουν το ιστορικό γεγονός της μάχης των Θερμοπυλών.
- Να εντρυφήσουν στις ιστορικές πηγές που το καταγράφουν.
- Να το εντάξουν σε μια αλληλουχία ιστορικών γεγονότων με την παρακολούθηση εκπαιδευτικού βίντεο που παρουσιάζει συνολικά και ευσύνοπτα το σύνολο των Μηδικών Πολέμων.
- Να μεταφερθούν με τη βοήθεια χαρτών στο γεωγραφικό χώρο που συντελέστηκε η μάχη.

- Να κατανοήσουν με τη βοήθεια των πολυμέσων τη διάταξη των στρατευμάτων και την έκβαση της μάχης.
- Να μελετήσουν με τη βοήθεια εκθεμάτων από διάφορα μουσεία τον πολεμικό εξοπλισμό των στρατιωτών.
- Να μεταφερθούν με τη βοήθεια εικόνων στο χώρο που σήμερα υπάρχουν τα μνημεία των πεσόντων Σπαρτιατών και Θεσπιδέων.
- Να κατανοήσουν τη συμβολική σημασία αυτής της μάχης και την επίδραση της στην τέχνη:

διαβάζοντας και ακούγοντας την απαγγελία του ποιήματος του Καβάφη «Θερμοπύλες» αλλά και άλλα ποιήματα με τον ίδιο τίτλο ή περιεχόμενο ή σχετικές αναφορές.

ακούγοντας την ερμηνεία του τραγουδιού «Πύλη της Άμμου» του Λουδοβίκου των Ανωγείων που έχει εμπνευσθεί από το θέμα της υπεράσπισης των ιδανικών του ανθρώπου, ακόμη και όταν είναι άνισος ο αγώνας.

- Να συνειδητοποιήσουν τελικά γιατί επικράτησε και τι σημαίνει η φράση: «...φυλάγουν Θερμοπύλες».

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

i. Το διδακτικό υλικό αντλήθηκε από τους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

ΜΗΧΑΝΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ: <http://google.com>, [http:// in.gr](http://in.gr)

ΛΕΞΙΚΑ: <http://www.Komvos.edu.gr>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΥΛΕΣ: <http://www.e-yliko.sch.gr>, <http://www.edra.gr>

ΣΕΛΙΔΕΣ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ:

<http://www.fhw.gr/chronos/gr>

<http://www.perseus.tufts.edu> (The Perseus digital Library)

<http://www.stoa.org/metis>

<http://www.sikyon.com/index.html>

<http://www.netschoolbook.gr>

<http://www.e-yliko.gr>

<http://www.ime.gr>

<http://www.e-history.gr>

<http://www.philology.gr/index.html>

ii. Ειδικότερες ιστοσελίδες από τις οποίες αντλήθηκε υλικό για τα φύλλα εργασίας των μαθητών:

<http://www.fortunecity.com/underworld/straif/69/grethespian.htm>

<http://www.hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Fthiotidas/Thermopiles.htm>

<http://www.idkaramanlis.gr/html/arxeio/articles/varvitsiotis/varv021202-1.html>

http://www.culture.gr/maps/sterea/fthiotid/fthiotid_gr.html

<http://www.culture.gr>

http://www.e-telescope.gr/gr/cat09/sp02/sp02_0304.htm

<http://www.6gymnasio.gr/ACTIVITIES/arthra/kavafis/kavafis.htm>

<http://www.snhell.gr/abibl.htm>

<http://www.genesis.ee.auth.gr/dimakis/POETS/pi.html>

<http://www.users.panafonet.gr/ampelast/menekroustouspoiites.htm>

<http://www.sport.gr/cafe/duplicate/2002/12/021220.asp>
http://www.evrytan.gr/EGYKLOPAIDEIA0/isrories2/Oi_prwtoi_katoikoi1.htm
http://www.sikyon.com/Athens/ahist_gr02.html
<http://www.csd.uch.gr/~sabalisper5.htm>
<http://users.thess.sch.gr/ipap/maxes/thermopyles.html>
http://www.spartans.gr/index_keimeno.htm

- iii. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟ με τίτλο «Μνήμη Μηδικών Πολέμων» του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη, Παραγωγή 1995, διάρκεια 21 λεπτά.
- iv. CD ΗΧΟΥ: Λουδοβίκος των ανωγείων, «Πύλη της Αμμου», Μύλος 1997.

ΣΤΑΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Δραστηριότητες μαθητών:

- i. Οι μαθητές στην τάξη, με την καθοδήγηση του διδάσκοντα, διατρέχουν την ύλη του σχολικού εγχειριδίου Ηροδότου Ιστορίες, Ενότητα 8η και ενημερώνονται για τα προς εξέταση και συζήτηση θέματα .
- ii. Στο εργαστήριο πληροφορικής χωρίζονται σε ομάδες των δύο ατόμων και εργάζονται σε 1 από τα 3 φύλλα εργασίας , που μοιράζονται με τυχαία σειρά.
- iii. Ακολουθούν τις οδηγίες που αναγράφονται στο φύλλο για την αναζήτηση στην πολυμεσική εφαρμογή των αρχαίων κειμένων ή εικόνων ή ήχου και επικεντρώνονται στα ζητήματα που τους θέτουν οι διατυπωμένες ερωτήσεις.
- iv. Ο καθηγητής συντονίζει την προσπάθεια, επιλύει προβλήματα, δίνει διευκρινίσεις και κυρίως, ενθαρρύνει τη συνεργασία των μαθητών κατά τη διάρκεια του προβληματισμού και της διατύπωσης των απαντήσεων.
- v. Στη 2η διδακτική ώρα οι μαθητές στρέφονται με πρόσωπο στον κύκλο, κάθε ομάδα παρουσιάζει το φύλλο εργασίας που της αναλογούσε, όλοι συμμετέχουν στη συζήτηση με συντονιστή τον καθηγητή τους και καταλήγουν σε συμπεράσματα. Ταυτόχρονα με τη συζήτηση των ερωτήσεων ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές με σκοπό να διατρέξουν όλοι και τις τρεις ενότητες της πολυμεσικής εφαρμογής και όχι μόνο αυτή στην οποία εργάστηκαν.
- vi. Στο τέλος ο καθηγητής ή κάποιος μαθητής επιχειρεί, εφόσον ο χρόνος το επιτρέπει, την ανακεφαλαίωση των όσων συζητήθηκαν.
- vii. Πριν την αποχώρησή τους από την αίθουσα, οι μαθητές συμπληρώνουν, ανώνυμα ή επώνυμα, ένα ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της διδασκαλίας του μαθήματος με τη χρήση των ΤΠΕ.
- viii. Στη τάξη την επόμενη φορά μοιράζονται σε όλους τα τρία φύλλα εργασίας συμπληρωμένα, παρουσιάζονται από τον καθηγητή τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που πιθανώς να δώσουν αφορμή για γόνιμα συμπεράσματα και για περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής της ίδιας ή άλλης διδακτικής πρότασης.

Θέματα που διερευνώνται

- i. Με τη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση εξετάζονται:
 - Ιστορικές πηγές
 - Αρχαιολογικά ευρήματα
 - Παράλληλη διαθεματική αξιοποίηση:
 - η ιστορική μάχη στη σύγχρονη τέχνη και
 - η μεταφορική σημασία της

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. 1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ιστορικές πηγές

- i. Οι μαθητές ακολουθώντας τους συνδέσμους της πολυμεσικής εφαρμογής επιλέγουν την ενότητα Α' και διαβάζουν τρία κείμενα:
 - Η μάχη σύμφωνα με τον Ηρόδοτο και με τον Διόδωρο τον Σικελιώτη
 - (<http://www.fortunecity.com/underworld/stratif/69/grethespian.htm>)
 - Αναφορά στη συμμετοχή των Θεσπιέων
 - (<http://users.thess.sch.gr/ipap/maxes/thermopyles.html>)
 - Η μάχη στα Κοκκάλια (εφόσον ο χρόνος της μίας ώρας επαρκέσει)
 - (http://www.evrytan.gr/EGYKLOPAIDEIA0/isrories2/Oi_prwtoi_katoikoi1.htm)
 - Παράλληλα βλέπουν με τη βοήθεια των πολυμέσων τη διάταξη των στρατευμάτων στις διαδοχικές φάσεις της μάχης κατά τη διάρκεια των τριών ημερών που διήρκεσε.

- ii. Στη συνέχεια απαντούν στα ακόλουθα:

Ερωτήσεις

1. Για ποιο λόγο σύμφωνα με τον Ηρόδοτο αλλά και τον Διόδωρο τον Σικελιώτη, οι Σπαρτιάτες απέστειλαν στις Θερμοπύλες λίγους μόνο στρατιώτες;
2. Ποια στοιχεία εξοπλισμού αλλά και στρατιωτικής τακτικής έδωσαν αρχικά στους Έλληνες το προβάδισμα της νίκης έναντι των Περσών;
3. Τι γνωρίζετε για την συμμετοχή των Θεσπιέων;
4. Για ποιο έπαθλο και με ποιο κίνητρο πολέμουσαν οι Πέρσες και για ποια ιδανικά έπεσαν μαχόμενοι οι Σπαρτιάτες;
5. Η αριθμητική υπεροχή των Περσών νομίζετε ότι υποβιβάστηκε στα πρώτα στάδια της μάχης (τρεις έφοδοι) λόγω της πολεμικής τακτικής που ακολούθησαν οι Σπαρτιάτες;
6. Ποιες διαφορές παρουσιάζει η περιγραφή της έκβασης της μάχης των Θερμοπυλών σύμφωνα με τον Ηρόδοτο και τον Διόδωτο τον Σικελιώτη;
7. Από ποια στοιχεία των κειμένων του Ηροδότου και του Διόδωτου, βγαίνει το συμπέρασμα ότι, αν δεν μεσολαβούσε η προδοσία, η επιχείρηση του Ξέρξη θα κατέληγε σε αποτυχία;
8. Πως διαφαίνεται μέσα από το απόσπασμα με τη ρήση του Τριτανταίχημ, σατράπη των Ασσυρίων, η διαφορά της κοσμοθεωρίας Ελλήνων και Περσών, που αποτέλεσε κατά τον Ηρόδοτο και τη βαθύτερη αιτία των Μηδικών πολέμων.
9. Να γράψετε ένα κείμενο έως 200 λέξεις επιχειρηματολογώντας πάνω στην άποψη πως κατά την αντιπαράθεση του ασιατικού με τον ελληνικό κόσμο συγκρούστηκε, στην ουσία, το ελληνικό ιδεώδες της ελευθερίας και της δημοκρατίας με την απολυταρχία και τον επεκτατισμό, το μέτρο με την υπερβολή, η πνευματική ανησυχία με την αυτάρκεια.

2. 2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αρχαιολογικά ευρήματα

Οι μαθητές ακολουθώντας τους συνδέσμους της πολυμεσικής εφαρμογής επιλέγουν την ενότητα Β' και βλέπουν τα ακόλουθα αρχαιολογικά ευρήματα:

- Μουσείο Σπάρτης, Άγαλμα «Λεωνίδα» (<http://www.culture.gr>)

- Μουσείο Ολυμπίας /Κράνος Μιλτιάδη από τη Συλλογή Χάλκινων (<http://www.culture.gr>)
- Μουσείο Ολυμπίας /χάλκινος θώρακας (<http://www.culture.gr>)
- Μουσείο Ακρόπολης / Ο Πέρσης Ιππέας από τη συλλογή «Αρχαϊκοί Ιππείς» (<http://www.culture.gr>)
- Μνημείο του Λεωνίδα / Νομός Φθιώτιδας (http://www.culture.gr/maps/sterea/fthiotid/fthiotid_gr.html)
- Μνημείο του Λεωνίδα / Νομός Φθιώτιδας (<http://www.hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Fthiotidas/Thermopiles>)
- Σχόλιο Βαρβιτσιώτη (<http://www.idkaramanlis.gr/html/arxeio/articles/varvitsiotis/varv021202-1.html>)
- Επίγραμμα του Σιμωνίδη του Κείου (http://www.spartans.gr/index_keimeno.htm)
- Ωδή του Σιμωνίδη του Κείου.

Στη συνέχεια απαντούν στα ακόλουθα:

Ερωτήσεις

1. Πότε χτίστηκε το άγαλμα του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες και από ποιους;
2. Γνωρίζετε αν οι Σπαρτιάτες στην αρχαιότητα είχαν ανεγείρει στην πόλη τους μνημείο για τους πεσόντες στη μάχη των Θερμοπυλών;
3. Τι γνωρίζετε για το μνημείο για τους Θεσπείς;
4. Σε τι κατάσταση κατά την άποψη του Βαρβιτσιώτη, βρίσκονται τα μνημεία σήμερα;
5. Τι πληροφορίες αντλούμε μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα αλλά και το κείμενο του Ηροδότου του σχολικού εγχειριδίου, για τον πολεμικό εξοπλισμό Ελλήνων και Περσών; Ποιοι νομίζετε ότι υπερερούσαν σε αυτό τον τομέα στη συγκεκριμένη μάχη και γιατί;
6. Τι μηνύματα ήθελε να αφήσει στις επερχόμενες γενεές με το επίγραμμα και την ωδή του ο Σιμωνίδης ο Κείος και πόσο συνέβαλε στην υστεροφημία των Σπαρτιατών με τα λόγια του. Τι συναισθήματα σας προκαλούν καθώς τα διαβάσετε και βλέπετε τα σημερινά μνημεία;

3. 3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Παράλληλη διαθεματική αξιοποίηση:
 - ο η ιστορική μάχη στη σύγχρονη τέχνη και
 - ο η μεταφορική σημασία της
 Οι μαθητές ακολουθώντας τους συνδέσμους της πολυμεσικής εφαρμογής επιλέγουν την ενότητα Γ³ και παρακολουθούν τα παρακάτω:
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟ με τίτλο «Μνήμη Μηδικών Πολέμων» του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη, Παραγωγή 1995, διάρκεια 21 λεπτά.
- Εντοπίζουν στο χάρτη της Ελλάδας τις τοποθεσίες των μαχών μεταξύ Ελλήνων–Περσών.
- Καβάφης
 1. <http://www.snhell.gr/abibl.htm> και
 2. <http://www.6gymnasio.gr/ACTIVITIES/arthra/kavafis/kavafis.htm>)
 Παράλληλα ακούνε σε αρχείο ήχου την απαγγελία του ποιήματος του Καβάφη «Θερμοπύλες» από την καθηγήτρια.
- Αριστοφάνης, Λυσιστράτη, στ.1247-1272. (Μετάφραση Θρ. Σταύρου)
- Διονύσιος Σολωμός, «Ύμνος στην Ελευθερία», 78¹¹ στροφή.

- Άλλα νεότερα ποιήματα με παρόμοιο τίτλο ή περιεχόμενο (<http://www.genesis.ee.auth.gr/dimakis/POETS/pi.html>) (<http://www.users.panafonet.gr/ampelast/menekroustouspoiites.htm>)
- **CD ΗΧΟΥ:** Λουδοβίκος των ανωγείων, «Πύλη της Άμμου», Μύλος 1997.
- «Οι πύλες της φωτιάς»/ Μυθιστόρημα του Στίβεν Πρέσφιλντ, εκδ. Πατάκη, 25^η έκδοση, Νοέμβριος 2003. (http://www.e-telescope.gr/gr/cat09/sp02/sp02_0304.htm) και παράλληλα διαβάζουν σε αρχείο κειμένου το οπισθόφυλλο του βιβλίου.
- Σύγχρονη χρήση της μεταφορικής σημασίας της φράσης «φυλάγουν Θερμοπύλες» (<http://www.sport.gr/cafe/duplicate/2002/12/021220.asp>).

Στη συνέχεια απαντούν στα ακόλουθα:

Ερωτήσεις

1. Παρακολουθώντας από το εκπαιδευτικό βίντεο τη συνολική παρουσίαση όλων των μαχών, σε τι συμπέρασμα καταλήγετε για τη σημασία που είχε για την έκβαση των Μηδικών πολέμων η μάχη των Θερμοπυλών;
2. Γιατί πιστεύετε πως επηρεάστηκε ο Καβάφης από το ιστορικό γεγονός για να αναγάγει σε σύμβολο τους υπερασπιστές των Θερμοπυλών;
3. Γιατί η υστεροφημία των πολεμιστών των άλλων συγκλονιστικών μαχών κατά τη διάρκεια των Μηδικών πολέμων, δεν κατάφερε να ξεπεράσει αυτή των Σπαρτιατών στη μάχη των Θερμοπυλών;
4. Τι εντύπωση δημιούργησε στους σύγχρονους της μάχης Έλληνες, η θυσία των Σπαρτιατών σύμφωνα με το ποιητικό κείμενο του Αριστοφάνη.
5. Τι συμβολική σημασία αποκτά η μάχη στις Θερμοπύλες και τι μεταφορικό νόημα αποκτά η φράση «...φυλάγουν Θερμοπύλες»; Να εξάγετε τα συμπεράσματά σας από την ανάγνωση άλλων νεότερων ποιημάτων με παρόμοιο τίτλο ή περιεχόμενο αλλά και το τραγούδι του Λουδοβίκου των Ανωγείων (ήχος και κείμενο).
6. Το βιβλίο του Στίβεν Πρέσφιλντ στην Ελλάδα συμπλήρωσε την 25^η έκδοση και ανακηρύχθηκε best seller στην Ελλάδα το έτος 2003. Πως το θέμα του, κατά τη γνώμη σας, συνέβαλε σε αυτή την εκδοτική επιτυχία.
7. Τι ακριβώς σημαίνει σήμερα στον επικοινωνιακό, προφορικό ή γραπτό δημοσιογραφικό λόγο (π.χ. αθλητική εφημερίδα) η φράση «...φυλάγουν Θερμοπύλες».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Kynigos, C., New Practices with New Tools in the Classroom: Educating Teacher Trainers in Greece, to generate a 'School Community' use of New Technologies, Themes in Education. 2.4., 2001, 381-399.
2. Αντωνίου Ι., Γκίκα Ε., Λαλιώτου Ε., Τριαντοπούλου Θ., Η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στη Διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων: Ανάλυση Πειραματικών Διδασκαλιών του έργου ΟΔΥΣΣΕΑΣ, Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση», Πάτρα 2000, σσ. 109-117.
3. Γιακουμάτου Τ., Επιμορφωτικές πρακτικές και αξιοποίηση του διαδικτύου. Μια μελέτη περίπτωσης. Ανακοίνωση στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη», Σύρος 9-11 Μαΐου 2003.
4. Εισηγήσεις για τη διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων με τη χρήση λογισμικών αλλά και του διαδικτύου του 1ου Συνεδρίου για την Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της

Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη, Εκπαιδευτικό Λογισμικό και Διαδίκτυο, Σύρος 11-13 Μαΐου 2001 σσ. 50-137.

5. Ζέττα Β., Παλάζη Χρ., Σωτηροπούλου Χρ., «Έχω δικαίωμα να διαφέρω...». Μια απόπειρα διαφορετικής διδακτικής προσέγγισης των φαινομένων του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού. Ανακοίνωση στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη», Σύρος 9-11 Μαΐου 2003.
6. Οδηγίες για τη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο, Σχολικό έτος 2002-3, σσ. 48-49.